TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI
Sayı :21153
Tarih :10.11.2026

10/5057

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Türkiye'de futbol alanında özellikle Kürt kimliği ve Amedspor üzerinden açığa çıkan ırkçılık, ayrımcılık ve nefret söyleminin tarihsel ve siyasal arka planının; futbol karşılaşmalarında, tribünlerde, spor kulüplerinin ve medya kuruluşlarının iletişim faaliyetlerinde ortaya çıkan ayrımcı uygulamaların, bu uygulamaları besleyen politikaların ve cezasızlık mekanizmalarının araştırılması; Amedspor ve taraftarlarının maruz kaldığı saldırıların, tehditlerin ve nefret söyleminin önlenmesi, sorumluların tespit edilmesi ve futbolda eşitlikçi, ayrımcılıktan uzak bir ortamın tesis edilmesi için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri gereğince ekte sunulan gerekçe çerçevesinde Meclis Araştırması açılmasını aşağıda imzası bulunanlar olarak arz ve teklif ederiz.09.11.2026

Av. Ali BOZAN
Mersin Milletvekili

GEREKÇE

Irkçılık, Türkiye'de yalnızca bireysel önyargılardan veya münferit nefret söylemlerinden ibaret değildir. Özellikle Kürtler ve farklı kimliklere yönelik inkarcı, dışlayıcı ve kriminalize edici politikalar, toplumsal yaşamın farklı alanlarında ayrımcılığı besleyen bir zemin yaratmıştır. Geçmişten bugüne sürdürülen güvenlikçi politikalar, siyasal söylemlerle üretilen düşmanlaştırma ve ağır insan hakları ihlallerinin cezasız bırakılması, ırkçı tutumların normalleşmesine ve kamusal alanda yeniden üretilmesine neden olmuştur.

Bu tablonun futbol tribünlerine yansıması tesadüf değildir. Futbol, toplumsal hafızanın, kimliklerin ve siyasal gerilimlerin görünür olduğu alanlardan biridir. Hrant Dink cinayetinin ardından katil Ogün Samast'ın cinayet sırasında taktığı beyaz berenin bazı futbol taraftarları tarafından takılması ve cinayetin tribünlerde sloganlarla sahiplenilmesi, ırkçılığın nasıl meşrulaştırılabildiğinin çarpıcı örneklerinden biridir. Bir gazetecinin katledilmesinin sembollerinin tribünlerde sahiplenilmesi, nefretin toplumsal alanda nasıl dolaşıma sokulduğunun göstergesidir.

Türkiye futbolunda bu ayrımcı yaklaşımın en görünür biçimde hedef aldığı kulüplerden biri Amedspor'dur. Üstelik bu sorun Amedspor ismiyle başlamamıştır. Diyarbakırspor'un geçmişte mücadele ettiği liglerde de Kürt kimliği üzerinden ayrımcı tezahüratlar, hakaretler ve saldırılar yaşanmıştır. Amedspor'un 2014 yılında bu ismi almasından sonra ise hedef gösterme, kriminalize etme ve ayrımcı uygulamalar farklı biçimlerde devam etmiştir.

2016 yılında Amedspor'un "Çocuklar ölmesin, maça gelsin" pankartı nedeniyle cezalandırılması, buna karşılık futbolcuların ve taraftarların maruz kaldığı saldırıların yeterince soruşturulmaması bu çifte standardın örneklerindendir. 2018'de Sakaryaspor deplasmanında askeri operasyon görüntülerinin gösterilmesi ve futbolculara saldırılması; 2023'te Bursaspor karşılaşmasında 1990'lı yılların faili meçhul cinayetleriyle özdeşleşen Beyaz Toros ve JİTEM'le anılan Yeşil kod adlı Mahmut Yıldırım'ın posterlerinin açılması, ırkçılığın hangi tarihsel ve siyasal semboller üzerinden üretildiğini ortaya koymuştur.

Amedspor ile Galatasaray arasında oynanan karşılaşmanın ardından GSStore tarafından yayımlanan forma tanıtım videosunda kullanılan sarı renkli torba biçimindeki ambalaj da Kürt toplumunun hafızasında çatışmalı dönemde yaşamını yitiren insanların cenazelerinin taşındığı sarı torbaları çağrıştırmış ve ciddi tepkiye neden olmuştur. GSStore videoyu kaldırmış ve kasıtlı bir gönderme olmadığını açıklamış olsa da ortaya çıkan tartışma, meselenin toplumsal hafıza ve tarihsel hassasiyetler bakımından ne kadar önemli olduğunu göstermiştir.

Nefret söyleminin bir başka örneği 13 Eylül 2026 tarihinde yaşanmıştır. Maçkolik'in sosyal medya hesabından "Amed SK'nin minik taraftarı, babasıyla beraber stadyumdaki yerini aldı" ifadeleriyle, babasıyla tribünde bulunan küçük bir Amedspor taraftarının fotoğrafı paylaşılmıştır. Milyonlarca kez görüntülenen paylaşımın altına çocuğu ve ailesini hedef alan çok sayıda ırkçı, aşağılayıcı, hakaret ve tehdit içerikli yorum yapılmıştır. Yorumlarda daha önce Amedspor karşılaşmalarında da kullanılan "sarı torba" ifadelerinin yanı sıra bir çocuğu şiddet ve ölüm çağrışımlarıyla hedef alan söylemlere yer verilmiştir.

Amedspor formasını taşıyan insanların sokakta fiziksel saldırıya uğraması, tribünlerde ölüm ve şiddet çağrışımları taşıyan sembollerin kullanılması ve küçük bir çocuğun fotoğrafının dahi ırkçı nefret söyleminin hedefi haline getirilmesi son derece kaygı vericidir. Amedspor isminin sürekli bir tehdit nesnesine dönüştürülmesi, kulüp ve taraftarları üzerinden Kürtlere yönelik hakaretin, ayrımcılığın ve nefret söyleminin yaygınlaştırılması toplumsal barışı da doğrudan tehdit etmektedir. Bu dilin normalleşmesi ve cezasızlıkla beslenmesi, ileride telafisi güç

sonuçlara yol açabilecek bir şiddet ortamına zemin hazırlama riski taşımaktadır. Özellikle çocukların etnik kimlikleri, aileleri veya aidiyetleri üzerinden tehdit ve nefret söyleminin hedefi haline getirilmesine karşı kamu makamlarının etkili, caydırıcı ve önleyici tedbirler alması gerekmektedir.

Sarı torba, Beyaz Toros ve Yeşil sembolleri birbirinden bağımsız değerlendirilemez. Bunlar, Kürt toplumunun hafızasında ölüm, kayıp, faili meçhul cinayetler ve cezasızlıkla özdeşleşen sembollerdir. Bu sembollerin futbol tribünlerinde veya kurumsal iletişim içeriklerinde yeniden üretilmesi, ayrımcılığın sıradanlaştırılması riskini taşımaktadır.

Futbolda ırkçılıkla mücadele yalnızca açıklama yapmakla veya görüntüleri kaldırmakla sınırlı tutulamaz. Ayrımcı eylemlerin önlenmesi, sorumluların tespit edilmesi, yaptırımların eşit ve etkili uygulanması ve kurumsal sorumluluğun ortaya çıkarılması gerekmektedir.

Bu nedenle Türkiye futbolunda ırkçılığın tarihsel ve siyasal arka planının, Amedspor başta olmak üzere kulüplerin maruz kaldığı ayrımcı uygulamaların, Türkiye Futbol Federasyonu ve ilgili kurumların tutumunun ve cezasızlık mekanizmalarının bütünlüklü biçimde araştırılması amacıyla Meclis Araştırması açılması gerekmektedir.

1	MERAL DANIŞ BEŞTAŞ	ERZURUM	
2	ÇİÇEK OTLU	İSTANBUL	
3	HAKKI SARUHAN OLUÇ	ANTALYA	
4	HALİDE TÜRKOĞLU	DİYARBAKIR	
5	ÖZGÜL SAKİ	İSTANBUL	
6	AYŞEGÜL DOĞAN	ŞIRNAK	
7	MEHMET RÜŞTÜ TİRYAKİ	BATMAN	
8	ZÜLKÜF UÇAR	VAN	
9	KAMURAN TANHAN	MARDİN	
10	HÜSEYİN OLAN	BİTLİS	
11	SEVİLAY ÇELENK	DİYARBAKIR	
12	YILMAZ HUN	IĞDIR	
13	ÖZNUR BARTİN	HAKKARİ	
14	ÖMER ÖCALAN	ŞANLIURFA	
15	NEJLA DEMİR	AĞRI	
16	FERİT ŞENYAŞAR	ŞANLIURFA	
17	CEYLAN AKÇA CUPOLO	DİYARBAKIR	
18	İBRAHİM AKIN	İZMİR	
19	KEZBAN KONUKÇU	İSTANBUL	
20	MAHMUT DİNDAR	VAN	